

ТВОРЧИСТЬ КОМПОЗИТОРА МИКОЛИ ЛАСТОВЕЦЬКОГО В КОНТЕКСТІ МУЗИЧНОГО ЖИТТЯ МІСТА ДРОГОБИЧА

Зоряна Ластовецька-Соланська

Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка

Анотація

Мета статті — дослідити творчий доробок сучасного українського композитора Миколи Ластовецького крізь призму музичної інфраструктури міста Дрогобича. *Методологія*. В процесі аналізу конкретних прикладів суспільно-культурних інспірацій та мистецьких потреб дрогобичан використано аналітичний методологічний принцип. *Результати*. Акцентовано, що в місті Дрогобич Львівської області наявна розвинена музична інфраструктура, яка почала формуватись ще наприкінці XIX ст. відповідно до суспільних та культурно-мистецьких потреб мешканців краю. Сучасна музична інфраструктура міста забезпечує умови для оптимальної реалізації виконавської, композиторської, освітньої, гастрольно-концертної, культурно-організаторської, мистецько-громадської та нотовидавничої діяльності. Констатується безпосередній вплив музичної інфраструктури міста на творчість Миколи Ластовецького. Значну частину творів митець написав «на замовлення», які мали різний характер — особисті; замовлення від громади міста (з нагоди відкриття пам'ятника Юрію Дрогобичу була написана кантата «Повернення Дрогобича», відкриттю пам'ятника В'ячеславу Чорноволу приурочена кантата «Пісня про Чорновола»); від церковних установ (кантата «Псалми Давида» була створена до відкриття пам'ятника 2000-літтю від Різдва Христового); театрів. Окрім вищезгаданих присвятних кантат, композитор створив симфонічні, хорові, фортепіанні та камерно-інструментальні композиції, музику для театру, різножанрові твори на слова локальних поетів. Активний фестивальний та конкурсний рух міста зумовив потребу написати низку творів, розрахованих на конкретних виконавців (Ірину Лемех, Яну Гордельянову (Ващук) та ін.). *Наукову новизну* становить як аналітичний ракурс статті, так і аплікація категорії інфраструктури на музичну творчість сучасного українського композитора у зв'язку із регіональними мистецькими потребами та суспільно-культурними традиціями дрогобицького краю.

Ключові слова: музична інфраструктура; Дрогобич; композитор; Микола Ластовецький; музичні твори; соціокультурні потреби

Для цитування

Ластовецька-Соланська, З. (2022). Творчість композитора Миколи Ластовецького в контексті музичного життя міста Дрогобича. *Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство*, 47, 52-60. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.47.2022.269560>

ВСТУП

Останнім часом на ділянку музичної науки все частіше починає екстраполюватись поняття інфраструктури, поширене в різних сферах гуманітарного пізнання. Причому, це відбувається як в широкому контексті, що включає простеження впливу навчальних музичних закладів, музичних товариств, концертних майданчиків різного штибу та масштабу на домінування тих чи інших жанрів та форм музикування, активізацію музично-

історичного процесу, так і на прикладі локальних культурних надбань. Застосування категорії інфраструктури дає можливість простежити доцентрові та відцентрові тенденції в організації музичного життя того чи іншого регіону, розглянути те чи інше музичне явище з позиції мистецької вартості як в контексті регіональних традицій, так і в глобальному зрізі мистецько-культурного життя.

В пропонованій статті поставлено завдання вивчити вплив на творчість сучасного українського композитора, педагога, лауреата премій імені

Юрія Дрогобича, Семена Гулака-Артемівського та Станіслава Людкевича, Заслуженого діяча мистецтв України Миколи Адамовича Ластовецького (*1947) музичної інфраструктури міста Дрогобича Львівської області, яке, поряд з різнолікою соціальною, національною й поліконфесійною інфраструктурою, вирізняється потужними національними духовно-культурними традиціями, розвинутим концертно-виконавським життям, фестивалним рухом, багатим науково-педагогічним потенціалом.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Аналізу різних аспектів життєтворчості та композиторського доробку М. Ластовецького присвячено чимало наукових праць, серед яких слід виділити нещодавні розвідки І. Бермес, Л. Соловей, О. Дмитрієвої, З. Лельо, Л. Ластовецької, З. Ластовецької-Соланської, О. Фрайт, М. Ярکو, Н. Дикої, С. Мудрої, Л. Філоненка, І. Рудзінської, Н. Мойсеєнко, Д. Василик, М. Бучковської, С. Соланського, Т. Павлів та ін. Однак, слід виокремити невирішене раніше питання, яке опинилось в центрі означеної статті, а саме — вивчення впливу музичної інфраструктури краю, а також соціокультурних та мистецьких локальних потреб на появу тих чи інших композицій М. Ластовецького.

Що стосується дослідження осередків фахової музичної освіти та аналізу культурно-мистецького процесу міста Дрогобича, то воно потрапило до сфери наукових зацікавлень багатьох учених, серед яких варто виділити Л. Мазепу, І. Бермес, М. Бурбана, Р. Сов'яка, М. Ластовецького, В. Грабовського, Б. Пица, Н. Семків, Л. Мартиніва та ін.

Мета статті — простежити, яким чином музична інфраструктура м. Дрогобича інспірувала творчість композитора Миколи Ластовецького, чия різностороння професійна діяльність значною мірою сприяє професіоналізації музичного життя міста.

Методологія. В процесі аналізу конкретних прикладів суспільно-культурних інспірацій та мистецьких потреб дрогобичан використано аналітичний методологічний принцип.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Музичні зацікавлення соціуму безпосередньо пов'язані з наявною музичною інфраструктурою того чи іншого міста чи регіону, впливають на її формування та трансформацію. Музичну інфраструктуру певного регіону можна розглядати як своєрідне віддзеркалення та втілення соціокуль-

турних потреб його мешканців. До складових елементів музичної інфраструктури можна віднести навчальні музичні інституції усіх ланок, музичні товариства, театри, концертні зали, Народні доми, будинки культури, конкурсний та фестивалний рух, студії звукозапису, видавництва, музичні бібліотеки, фонди, архіви та ін. Пропонуємо власну дефініцію категорії музичної інфраструктури, як «... тої чи іншої структури музичного життя соціуму, визначеного типу організації музичної освіти та концертно-театрального життя суспільства, обумовлених певними суспільними пріоритетами філософсько-естетичного виміру, який впливає на тип композиторської творчості й виконавства в рамках певного національного стилю» (Ластовецька-Соланська, 2018, с. 112). В ракурсі означеної розвідки артикулюється категорія музичної інфраструктури в проекції на місто Дрогобич, з яким пов'язана творчість композитора М. Ластовецького.

У контексті статті варто окреслити специфіку формування музичної інфраструктури Дрогобича, яке нині має статус районного міста в складі Львівської області. Засноване наприкінці XI ст., місто прославилось завдяки солеварінню (*à propos*, тут донині діє найстаріший у Європі солеварювальний завод), нафтопереробним підприємствами та, головне, через своїх відомих уродженців — Юрія Котермака (*Jerzy Kotermak (Drohobycz)*) (1450–1494), Івана Франка (1856–1916) і Бруно Шульца (*Bruno Schulz*) (1892–1942). З 27.11.1939 р. до 21.05.1959 р. Дрогобич був обласним центром Дрогобицької області, згодом, внаслідок зміни адміністративно-територіального поділу України, увійшов до складу Львівської області.

Дрогобич є важливим культурним осередком Львівщини — тут діють краєзнавчий музей «Дрогобиччина» з 7-ми відділів експозиції, Музей Бруно Шульца, Заслужений Прикарпатський ансамбль пісні та танцю України «Верховина», Львівський обласний академічний музично-драматичний театр імені Ю. Дрогобича, кінотеатри, Міська філармонія, Міський народний дім ім. І. Я. Франка, районний Народний дім, будинки культури, дев'ять бібліотек, театральні студії тощо. За влучним спостереженням Любові Кияновської, «Genius loci Дрогобича існує і це дуже духовно багате і інспіруюче місто. В чомусь воно і співзвучне Львову, в чомусь воно оригінальне. Співзвучне воно в тому, що за своєю традицією це багатонаціональне і багатокультурне місто...» (Мартинів, 2019, с. 182).

Підґрунтя для професіоналізації музичного життя Дрогобича було закладено ще наприкінці XIX ст. Воно розвивалося інтенсивно й різноманіт-

но — зокрема, тут діяли численні осередки плекання хорового аматорського мистецтва, суспільно-мистецькі організації, співацькі й культурно-просвітницькі товариства (Дрогобицька філія «Просвіти» була закладена у 1903 р.), приватні школи окремих музикантів-професіоналів. Зокрема, об'єднання любителів музики «Музичне товариство» (*Towarzystwo Muzyczne*, 1877), «Лютня» (*Lutnia*, 1901), «Ехо» (*Echo*), «Товариство любителів музики» (*Towarzystwo miłośników muzyki*), «Боян Дрогобицький» (1901). Водночас із українськими мистецькими об'єднаннями в Дрогобичі працювали філії хорових товариств «Спілки музичних і співацьких товариств Малополющі» (*Małopolski Związek towarzysw muzycznych i Śpiewackich*), заснованої у Львові в 1913 р. (Мартинів, 2019, с. 47, с. 48). Як стверджує Л. Мартинів (2019), Дрогобиччина, яка має змогу оперувати значно скромнішим фахово-творчим потенціалом (порівняно зі Львовом — З. Л.-С.), відрізнялась більш гнучкими формами співпраці між аматорськими, освітніми, духовними, громадськими осередками як усередині національних середовищ, так і в співпраці окремих громад» (с. 98).

На початку минулого століття в Дрогобичі функціонували державні, самоврядні та приватні навчальні заклади, що сприяли формуванню своєрідної музично-педагогічної традиції. Їхня діяльність регулювалась Міністерством віросповідань і загальної освіти (Мартинів, 2019, с. 68). Спеціальні музичні заклади представляли філія Вищого музичного інституту ім. М. Лисенка, відкрита у 1910 р., філія Львівського музичного інституту ім. А. Нементовської (приватної Польської консерваторії ім. К. Шимановського), народний Музичний інститут/школа ім. Ф. Шопена (*Instytut Muzyczny im. F. Chopina w Drohobycz* або *Państwowa Szkoła Muzyczna im. F. Chopina*), приватна школа фортепіанної гри Генріка Шаліта (*Henryk Szalit*), в яких працював самодостатній корпус педагогічних сил. У першому двадцятилітті ХХ ст. приватні курси гри на музичних інструментах організував Юзеф Кльось (*Józef Kloś*) (Мартинів, 2019, с. 14, с. 70, с. 72). У лоні регіональних традицій впродовж століття розгортались виконавська, науково-педагогічна, творча й просвітницька складові мистецького процесу.

У міжвоєнний період в місті Котермака діяли філія Вищого музичного інституту імені М. Лисенка (найбільш реномований музично-освітній осередок того часу, що включав нижчий та середній рівні навчання) (1923), Спілка хорів філії товариства «Просвіта» під керівництвом о. Северина Сапруна (1937), просвітницькі диригентські курси з хоровою пораднею, курси для підготовки до

педагогічної кваліфікації дипломованих музичних педагогів, функціонувала Дрогобицька обласна філармонія (у 1939–1941 рр. з симфонічним оркестром), у 1939 р. було відкрито дві музичні школи (дитячу семирічну школу та вечірню музичну школу для навчання дорослих, без відриву від виробництва), 01.09.1945 р. — музичне училище (з 1995 р. — імені В. Барвінського) та Дитяча музична школа № 1 в його структурі (Мазепа, 2001, с. 101, с. 102, с. 133, с. 137). Тоді ж радянська влада відкрила обласний будинок народної творчості, обласну філармонію, до якої увійшли естрадна група, бойківський ансамбль, ляльковий театр і джазовий оркестр. В 1946 р. при Дрогобицькій філармонії з хористів розформованого «Дрогобицького Бояна» П. Ємець створив «Бойківську чоловічу капелу», яку в 1950 р. було реорганізовано у вокально-хореографічний ансамбль (зараз — ансамбль пісні та танцю «Верховина») (Мартинів, 2019, с. 90).

15.04.1940 р. був організований Дрогобицький учительський інститут, який у 1951 р. реорганізований у педагогічний (з 1954 р. заклад носить ім'я І. Франка). У складі Дрогобицького державного педагогічного інституту ім. І. Франка (в 1998 р. отримав статус університету) було відкрито музично-педагогічний факультет, реорганізований 29.12.2014 р. в Інститут музичного мистецтва.

Слід зазначити, що сучасна музична інфраструктура міста адаптована до регіональних запитів щодо музично-мистецьких кадрів. Вона забезпечує умови для оптимальної реалізації виконавської, композиторської, освітньої, гастрольно-концертної, культурно-організаторської, мистецько-громадської та нотовидавничої діяльності. Вона включає, відповідно до тріступеневої вертикалі, навчальні заклади всіх ланок музичної освіти — від початкової (дві Дитячі музичні школи), середньої спеціальної (Дрогобицький музичний коледж ім. В. Барвінського) до вищої (Інститут музичного мистецтва Дрогобицького педагогічного університету імені І. Франка). Важливу ділянку інфраструктури утворюють різноманітні заклади та установи — філармонія (концертний зал ансамблю «Верховина»), Львівський музично-драматичний театр імені Ю. Дрогобича, Міський народний дім імені І. Франка, Центр душпастирської молоді Самбірсько-Дрогобицької єпархії Української греко-католицької церкви, у яких відбуваються мистецькі акції, концерти, конкурси та фестивалі.

Показово, що Любомир Мартинів (2019) у кандидатській дисертації «Етапи професіоналізації музичного життя Дрогобиччини» фахові музичні інституції міста розглянув крізь призму «культурно-

історичного регіонального резонансу» в контексті «загальноукраїнських процесів музичної професіоналізації», наголошуючи на здобутках культурно-мистецького життя сьогодення, серед яких — насичений концертно-виконавський та конкурсний процес, проведення численних наукових конференцій та творчих зустрічей, активний народно-інструментальний, хоровий та вокальний конкурсний рух, реалізація власних періодичних наукових видань, монографій, нотних збірок, участь у виконавській і мистецько-організаційній діяльності на рівні краю та України (с. 17, с. 201).

Позитивно на музичний рух міста вплинула поява у 1996 р., з ініціативи музикознавця Володимира Грабовського, Дрогобицької організації Національної Спілки композиторів України. Вона проводить активну композиторську, науково-дослідницьку, організаційно-концертну та нотовидавничу діяльність.

Одним з найяскравіших представників Дрогобицького осередку НСКУ є М. Ластовецький, вихованець професора Романа Сімовича у Львівській державній консерваторії. Після завершення навчання у 1976 р. мистець був скерований на роботу до Дрогобича, де спочатку працював як викладач, а згодом — викладач-методист, голова циклової комісії з теорії музики та директор Дрогобицького музичного училища (1984–2015), з 2000 р. по 2022 р. — доцент кафедри музикознавства та фортепіано Дрогобицького педагогічного університету ім. І. Франка. Саме з цим містом пов'язана його подальша композиторська, педагогічна, наукова, адміністративна та суспільно — громадська діяльність.

Композиторський доробок М. Ластовецького представлений творами у різних жанрах — симфонічному, вокально-симфонічному, камерно-інструментальному, фортепіанному, хоровому, вокальному, музикою до театру та ін. Дипломна робота М. Ластовецького у Львівській державній консерваторії — симфонічна поема з символічною назвою «Львів» («Галичина») (1976) — започаткувала появу у його творчості низки творів у різних жанрах, що апелюють до західноукраїнського регіону. В цьому переліку — увертюра «Бойківська» (1995), «Гаївки» для струнного оркестру (1996), вокально-симфонічна сюїта «Верховинці» (1999), «*Sinfonia rustika*» (2003), симфонічний прелюд «Легенда про Кармалюка» (1969/1999), для фортепіано — «Два маленькі бойківські танці», «Діточа коломийка», «Нова» коломийка, сюїти «Бойківські образки», «Бойківське весілля» у двох діях та ін.

Варто зазначити, що опора на бойківський фольклор стала однією з характерних стильових рис творчості мистця, який дуже тонко перевтілює

ритмо-інтонаційні особливості фольклорного першоджерела, його зміст і характер, апелює до прийомів народного багатоголосся тощо. Композитор часто звертається до опрацювань календарно-обрядових пісень. У його доробку значна кількість означених композицій: «Весняний танок», «Чотири веснянки», «Маленька «сонечкова» сюїта» з шести частин («Прийди, прийди, сонечко», «Вийшло, вийшло, сонечко», «Сонечко усміхається (привітальний танок)», «Лісові сонцетіні», «Життєдайне ясне сонечко», «Поклоніння Дажбогу — Сонцю. Предковичне обрядове дійство (Фантазія)»), 37 обробок «Легких фортепіанних «переспівів» галицьких ягілок», два збірники обробок жнивварських пісень та ін. «Опора на фольклор, на народну пісенність є складовою частиною композиторської індивідуальності, однією з характерних стильових рис творчості М. Ластовецького», — зазначила музикознавець Надія Мойсеєнко (Ластовецький, 2015, с. 4).

Іншими особливостями творчої манери мистця є тяжіння до драматизованого розвитку, тенденція до розширення масштабів музичної форми, майстерна поліфонізація фактури, яка характеризує його композиції різних жанрів та форм, поліладовість, терпкі гармонічні комплекси, своєрідна ритміка, сонористичні ефекти та ін.

Значний інтерес становлять композиції М. Ластовецького, написані на основі місцевого фольклору, — це оригінальні хорові та вокально-хорові твори, більше 60 обробок народних пісень для різних складів та ін. Їх написання значною мірою було зумовлене суспільним попитом — зокрема, діяльністю хорових колективів («Легенда», «Дрогобицький Боян», «Гаудеамус» та ін.).

Важливу нішу у творчому доробку композитора, поряд з Шевченкіаною та Лесенкіаною, займає хорово Франкіана, появу якої інспірувала дружина композитора, хоровий диригент Любомира Ластовецька, уродженка села Нагуєвичі, Батьківщини Каменяра. Вона включає як оригінальні композиції («Ой жалю, мій жалю», «Дивувалась зима», «Червона калино, чого в лузі гнешся?»), так і пісні із записів І. Франка в опрацюванні для мішаного («Гей, а ворле, ворле, сивий соколе», «Ой, пігнула дівчинонька ягнятонько в поле») та чоловічого складів («Ой по горі горі», «Ой світи, місяченьку») та ін.

Якщо проаналізувати стимули появи творів М. Ластовецького у Дрогобицький період життєтворчості (він розпочався у 1976 р., йому передували Дунаєвецький, Хмельницький і Львівський періоди) з позиції наявної музичної інфраструктури міста, то можна виокремити наступні положення:

– більша частина творів композитора була написана «на замовлення», яке мало різний характер: від особистого, до міського, громадського, церковного чи театрального. Зокрема, так з'явилися три присвятні кантати М. Ластовецького:

1) кантату «Повернення Дрогобича» для солістів, хору та симфонічного оркестру (Ластовецький, 2021a) на слова Ф. Малицького і Р. Пастуха композитор присвятив відкриттю пам'ятника видатному вченому доби Ренесансу, доктору медицини та філософії, астроному, ректору Болонського університету Юрію Котермаку (псевдонім — Юрій Дрогобич) (1450–1494), котре відбулося 20.09.1999 р. Твір має циклічну форму і сприймається на кшталт кантати-поєми;

2) до відкриття в Дрогобичі пам'ятника Героя України, «лицаря української державності» В'ячеслава Максимовича Чорновола (1937–1999) мистець написав кантату «Пісня про Чорновола» для хору, солістів та капели бандуристів (Ластовецький, 2006), яка вперше прозвучала 21.09. 2000 р. в День міста Дрогобича, з нагоди присвоєння центральній міській бібліотеці для дорослих імені Героя України, голови «Народного руху України», керманіча українського національно-демократичного визвольного руху кінця 1980-х — 1990- рр. В'ячеслава Чорновола (1937–1999). Кантата М. Ластовецького складається з трьох частин з тематичною репризою та кодою. Соло-тенор сприймається на кшталт головного героя (В. Чорновола), а капела бандуристів — як «образ українського народу, який композитор справедливо ототожнює зі звучанням давнього українського національного інструменту» (Ластовецька, 2018, с. 262);

3) кантата «Псалми Давида» для солістів, мішаного і дитячого хорів та симфонічного оркестру (Ластовецький, 2021b) була створена у 2000 р. на замовлення тодішнього єпископа Самбірсько-Дрогобицької єпархії УГКЦ Юліана Вороновського з нагоди 2000-ліття від Різдва Христового і вперше з великим успіхом була виконана 02.IX.2000 р., до відкриття в Дрогобичі пам'ятника до цієї знаменної дати. Композитор використав переклад псалмів, здійснений ченцями Студитського уставу. Кантата, наділена рисами циклічності й побудована за контрастно-складовим принципом, має сім частин: «Прослави», «Благослови», «Подяки», «Покаянні», «Прохальні», «Блаженні» та прикінцева «Прослава»:

...у більшості частин переважають тричастинні побудови, за винятком третьої та сьомої, яким властиве рондо з наскрізним розгортанням. Симфонізація цілого твору виникає за рахунок динамізації і скорочень реприз у частинах, а та-

кож завдяки переміщенню смислових акцентів у предиктових та кодових фрагментах, де розкривається внутрішній психологічний стан; (Ластовецька, 2006, с. 47)

– твори композитора у симфонічному жанрі також створювались як його особистий музичний відгук на певні події історичного характеру, які відзначались у місті. Зокрема, увертюру «Бойківську» М. Ластовецький написав у 1995 р. з нагоди 50-ти річчя заснування Дрогобицького державного музичного училища та присвоєння йому імені Василя Барвінського. 110-ій річниці з Дня народження цього мистця композитор приурочив «Елегію пам'яті В. Барвінському» для струнних, литавр і тромбонів (1998), вперше виконану на Урочистій академії в музичному училищі. Симфоніста «Пам'яті героїв Крут», присвячена юним захисникам української державності, вперше була виконана навесні 2015 р. просто неба на майдані біля Катедрального собору Пресвятої Трійці;

– М. Ластовецький, як багаторічний керманіч Дрогобицького музичного училища і єдиний композитор за фахом серед керівників навчальних закладів цього рівня, низку творів написав спеціально з розрахунку на студентський симфонічний оркестр училища, який став і першим їх виконавцем (більшість — під орудою Степана Кисилевича). У цьому переліку — симфонічний прелюд «Легенда про Кармалюка», «Лірична поема» (1995), «*Sinfonia rustika*», вокально-симфонічна сюїта «Верховинці» на основі музики до спектаклю «Карпатські верховинці» Юзефа Коженювського (*Józef Korzeniowski*). Для мішаного та жіночого хорових колективів училища мистець написав два цикли на слова Лесі Українки («Мелодії смутку і надій» (2016) та «*Contra spem spero!*» (2018)), два цикли «Жнивварських пісень» (2015; 2019), сакральні твори («Отче наш», «Святий Боже», «Господи, помилуй», «Богородиця») та ін.;

– як композитор, М. Ластовецький тісно співпрацює з колективом обласного музично-драматичного театру ім. Ю. Дрогобича, для якого створив музику до понад 30-ти театральних вистав — п'єс, водевілів, мюзиклів, комедій, казок за творами І. Франка, В. Шекспіра, Г. Квітки-Основ'яненка, І. Карпенка-Карого, М. Кропивницького, І. Котляревського, М. Коцюбинського, Р. Іваничука, В. Канівця, Я. Стельмаха, В. Сичевського, М. Петренка, О. Олійника, Б. Мельничука, Ю. Коженювського та ін.;

– подолянин за походженням, М. Ластовецький присвятив Дрогобичу, в якому вже майже півстоліття розгортається його життєтворчість, низку творів. Крім вищезазначеної кантати «Повернення

Дрогобича», — сюїту «Дрогобицькі сурми» для чотирьох труб (2003), «Славень Дрогобичу» для мішаного хору в супроводі фортепіано, музику до спектаклю «Юрій Котермак». Композитор написав низку творів на вірші дрогобицьких поетів: на слова Михайла Белея — хори «Ми власної долі Каменярі», «Славень Дрогобичу»; Михайла Шалати — кантату «Пісня про Чорновола», Романа Пастуха — кантату «Повернення Дрогобича», Йосипа Фиштика — пісні «Жоржини» і «Збагнути хочем світ», Михайла Богаченка — хор «Моя дорога Україно», Тетяни Кисилевич — «Лелеки» для солістів і капели бандуристів, М. Сондей — «Ти переможеш, рідна Україно» для хору та симфонічного оркестру.

Принагідно слід зазначити, що М. Ластовецькому належить ініціатива та вирішальна роль в увічненні в Дрогобичі пам'яті українського композитора В. Барвінського — присвоєнні його імені музичному училищу (1995), заснуванні науково-культурологічного товариства ім. В. Барвінського, яке митець очолює з 1998 р., створенні та організації єдиного в Україні музею-кімнати його імені, проведенні музичних академій та теоретичних конференцій до ювілейних дат композитора, започаткуванню конкурсу юних піаністів ім. В. Барвінського, який з статусу обласного та регіонального набув статус Всеукраїнського та Міжнародного;

– в 1996–2006 рр. мистець був художнім керівником та диригентом камерного оркестру «Кредо», з яким гастролював країнами близького та далекого зарубіжжя та у 1996 р. здійснив фондовий запис (продюсер Ігор Нич). Спеціально для колективу композитор написав «Сюїту для струнного оркестру», «*Adagio*» та «Гаївки» (Ластовецький, 2013), для струнного квартету — «Дві п'єси» і «Квартет». Для цього оркестру М. Ластовецький аранжував твори світової та української музичної класики, регтайми американських авторів, естрадні п'єси тощо;

– у місті Котермака проводиться низка Міжнародних, національних та регіональних конкурсів і фестивалів, що сприяють фаховому вишколу студентів-виконавців. Серед них — Регіональний конкурс молодих вокалістів ім. М. Копніна (2003, 2005), фестиваль «Струни душі нашої» (започаткований у 1993 р., відбувся 10 разів), хоровий конкурс ім. С. Сапруна, конкурс «Музичний талент», фестиваль «Молоді голоси», фестиваль дитячої пісні «Ми діти твої, Україно», конкурс піаністів ім. В. Барвінського, конкурс «Вічний рух», Всеукраїнський конкурс ім. А. Онуфрієнка, Перший зональний конкурс учнів-баяністів училищ Західного регіону УРСР (1989), науково-мистецький проект «Львівська школа баянно-акордеонного мистецтва» (започаткований у 2005 р.), щорічний

Всеукраїнський конкурс «Візерунки Прикарпаття» (з 2005 р.), Конкурс диригентів (до 170-річчя М. Лисенка) (21.03.2012), щорічний Міжнародний конкурс баяністів-акордеоністів «*Perpetuum mobile*» (з 2008 р.), щорічний регіональний конкурс хорових диригентів серед студентів музичних училищ Західного регіону (започаткований у 2014 р.), фестиваль «Українська музика в часі і просторі», який включає низку мистецьких заходів, зокрема Відкритий регіональний конкурс юних піаністів, фестиваль-конкурс «*ARTIS SONORES*», Всеукраїнський конкурс юних музикантів «Франкове підгір'я» та ін. В їх рамках проводяться майстер-класи членів журі, концерти, презентації нових нотних видань та науково-методичної літератури: «Таким чином, конкурси залучають до змагального, концертного, наукового, педагогічного процесу увесь можливий потенціал регіону, сприяють обміну досвідом, методичними й педагогічними напрацюваннями, науковими досягненнями, налагодженню творчих контактів, створюють сприятливі передумови розвитку творчості» (Мартинів, 2019, с. 148).

На замовлення дрогобицьких учасників вищезгаданих фортепіанних конкурсів митець створив низку творів, з якими вони ставала лауреатами конкурсів. Зокрема, Ірині Лемех він присвятив «Весняний танок» (з цим твором у 1986 р вона перемогла на обласному конкурсі «Світанкові перлинки»), Яні Гордельяновій (Ващук) — «Рациональні ескізи (12 п'єс в додекафонній техніці)» (2005). Виконання цього циклу принесло піаністці в 2010 р. звання Лауреата II ступеня на VI відкритому конкурсі української фортепіанної музики ім. І. Карабиця в м. Артемівську Донецької області та ін.

М. Ластовецький бере активну й безпосередню участь у проведенні більшості мистецьких імпрез, що відбуваються в місті. Як представник міста, він був делегатом II Всеукраїнського з'їзду працівників освіти від Львівщини (2001), неодноразово очолював мистецькі делегації творчих колективів Дрогобича в зарубіжних країнах: Румунії (1985, 1991), Польщі (1987-1991, 1998, 2000), Англії (1992), Канаді («Фольклорама-97», Вінніпег), Австрії (міжнародні хорові фестивалі «Адвент-2000» і «Адвент-2006», Відень).

– поняття музичної інфраструктури включає і нотовидавничу діяльність. У Дрогобицьких видавництвах «Коло» і «Пісвіт» М. Ластовецький опублікував левову частку свого композиторського доробку: п'ять зошитів «Фортепіанних п'єс для дітей і юнацтва» (2007, 2015, 2016, 2018, 2019), яким присвячена розвідка З. Ластовецької-Соланської (Ластовецька-Соланська, 2019), хорові твори (два зошити «Жнивварських пісень» (Ластовець-

кий, 2015, 2019), аналізовані у статті «Українські жнивварські пісні у фокусі зацікавлень дослідників та композиторів» (Ластовецька-Соланська & Ластовецька, 2019); на слова Лесі Українки «Мелодії смутку і надій» (Ластовецький, 2016) і «*Contra spem spero*» (Ластовецький, 2018); на вірші І. Франка «Не забудь юних днів» (Ластовецький, 2017); на слова Максима Рильського «Поетика» (Ластовецький, 2020); твори для дитячого хору «Кожна квітка — пісня Україні» (Ластовецька & Ластовецький, 2022)), кантати «Пісня про Чорновола» (2006) та «Повернення Дрогобича» (2006), «Вибрані вокальні та інструментальні номери з музики до драми «Мальви» («Яничари») за Р. Іванчуком (переклад для бандури О. Верещинського» (Ластовецький, 2005) та ін.

ВИСНОВКИ

Музична інфраструктура міста Дрогобича включає навчальні заклади усіх ланок музичної освіти — від початкової (дві Дитячі музичні школи), середньої спеціальної (Дрогобицький музичний коледж ім. В. Барвінського) до вищої (Інститут музичного мистецтва Дрогобицького педагогічного університету імені І. Франка). Важливу ділянку інфраструктури утворюють різноманітні заклади та установи — філармонія (концертний зал ансамблю «Верховина»), Львівський музично-драматичний театр імені Ю. Дрогобича, Міський народний дім імені І. Франка, Центр душпастирської молоді Самбірсько-Дрогобицької єпархії Української греко-католицької церкви, у яких відбуваються мистецькі акції, концерти, конкурси та фестивалі.

З Дрогобичем пов'язана композиторська, педагогічна, наукова, адміністративна та суспільно — громадська діяльність М. Ластовецького. Регіонально-неповторний музично-мистецький контекст *Genius loci Drohobych* став сприятливим ґрунтом для плекання його композиторської музики. Інфраструктура музичного простору Дрогобича постійно інспірує мистця, який своєю різновекторною діяльністю та яскраво вираженою мистецькою позицією і сам виступає творцем цього музичного простору. Зокрема, вплив музичної інфраструктури міста позначився на появі більшості композицій у доробку М. Ластовецького, включаючи твори «на замовлення», яке надходило з міського, громадського, церковного та театрального середовищ.

Наукову новизну статті становить її дослідницький вектор, пов'язаний із аплікацією категорії інфраструктури на музичну творчість композитора М. Ластовецького у зв'язку із регіональними мистецькими потребами та суспільно-культурними традиціями дрогобицького краю.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Ластовецька, Л. В. (2006). Кантата «Псалми Давида» Миколи Ластовецького: спроба аналізу. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство*, 2(17), 43–47.
- Ластовецька, Л. В. (2018). Жанрово-стильова парадигма кантати «Пісня про Чорновола» Миколи Ластовецького. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Напрям: Мистецтвознавство*, 28, 260–265. http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrkm_2018_28_45
- Ластовецька, Л., & Ластовецький, М. (Упоряд.). (2022). *Кожна квітка – пісня Україні: Твори для дитячого хору*. Посвіт.
- Ластовецька-Соланська, З. (2018, 30 листопада). Категорія інфраструктури в проєкції на сучасну музичну культуру України. В *Мистецька культура: історія, теорія, методологія*, Тези доповідей Всеукраїнської наукової конференції (с. 112–116). Львів.
- Ластовецька-Соланська, З. М. (2019). Фортепіанні п'єси для дітей та юнацтва Миколи Ластовецького: образно-тематичний вимір. *Українське музикознавство*, 45, 149–162. <https://doi.org/10.31318/0130-5298.2019.045.190059>
- Ластовецька-Соланська, З. М., & Ластовецька, Л. В. (2019). Українські жнивварські пісні у фокусі зацікавлень дослідників та композиторів. *Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство*, 41, 120–126. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.41.2019.188662>
- Ластовецький, М. (2005). Вступне слово. В *Вибрані вокальні та інструментальні номери з музики до драми «Мальви» («Яничари») за Романом Іванчуком* (с. 3–5). Коло.
- Ластовецький, М. (2006). *Пісня про Чорновола: Кантата для солістів, жіночого хору та капели бандуристів* (Л. Ластовецька, ред.). Вимір.
- Ластовецький, М. (2013). *Гайки. Струнно-смичкова камерна мініатюра* (А. Славич, ред.). Посвіт.
- Ластовецький, М. (2015). *Жнивварські пісні: Українські народні пісні в опрацюванні для мішаного хору без супроводу* (Л. Ластовецька, ред.). Коло.
- Ластовецький, М. (2016). *Мелодії смутку і надій: Цикл п'єс для жіночого хору без супроводу на слова Лесі Українки* (Л. Ластовецька, ред.). Посвіт.
- Ластовецький, М. (2017). *Не забудь юних днів: Хори на вірші І. Франка* (Синкевич, ред.). Посвіт.
- Ластовецький, М. (2018). *Contra spem spero! Жіночі хори без супроводу на слова Лесі Українки* (Л. Ластовецька, ред.). Посвіт.
- Ластовецький, М. (2019). *Жнивварські пісні: Для жіночого хору без супроводу* (Л. Ластовецька, ред.; Зошит 2). Посвіт.

- Ластовецький, М. (2020). *Поетика. Мішані хори без супроводу на слова Максима Рильського* (Л. Ластовецька, ред.). Посвіт.
- Ластовецький, М. (2021a). *Повернення Дрогобича. Кантата для солістів, хору та симфонічного оркестру на слова Юрія Дрогобича, Федора Малицького, Романа Пастуха, Миколи Ластовецького* [Партитура] (Л. Ластовецька, упоряд.). Посвіт.
- Ластовецький, М. (2021b). *Псалми Давида. Кантата для солістів, мішаного і дитячого хорів та симфонічного оркестру* [Партитура] (Л. Ластовецька, ред.). Посвіт.
- Мазепа, Л. (2001). *Сторінки музичного минулого Львова (з неопублікованого)*. Споллом.
- Мартинів, Л. І. (2019). *Етапи професіоналізації музичного життя Дрогобиччини* [Дисертація кандидата мистецтвознавства, Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка].
- REFERENCES**
- Lastovetska, L. V. (2006). Kantata "Psalmy Davyda" Mykoly Lastovetskoho: sprobа analizu [The Cantata "Psalms of David" by Mykola Lastovetskyi: An Attempt at Analysis]. *The Scientific Issues of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Specialisation: Art Studies*, 2(17), 43–47 [in Ukrainian].
- Lastovetska, L. V. (2018). Zhanrovo-stylova paradyhma kantaty "Pisnia pro Chornovola" Mykoly Lastovetskoho [Genre and Style Paradigm of the Cantata "Song of Chornovol" by Mykola Lastovetskyi]. *Ukrainian Culture: Past, Modern and Ways of Development. Branch: Art Criticism*, 28, 260–265. http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrkm_2018_28_45 [in Ukrainian].
- Lastovetska, L., & Lastovetskyi, M. (Comps.). (2022). *Kozhna kvitka – pisnia Ukraini: Tvory dlia dytiachoho khoru* [Each Flower is a Song of Ukraine: Works for a Children's Choir]. Posvit [in Ukrainian].
- Lastovetska-Solanska, Z. (2018, November 30). Kategoria infrastruktury v proektsii na suchasnu muzychnu kulturu Ukrainy [The Category of Infrastructure in the Projection of Modern Musical Culture of Ukraine]. In *Mystetska kultura: istoriia, teoriia, metodolohiia* [Artistic Culture: History, Theory, Methodology], Abstracts of Reports of the All-Ukrainian Scientific Conference (pp. 112–116). Lviv [in Ukrainian].
- Lastovetska-Solanska, Z. M. (2019). Fortepianni piesy dlia ditei ta yunatstva Mykoly Lastovetskoho: obrazno-tematychnyi vymir [Piano Pieces for Children and Youth by Mykola Lastovetsky: The Imaginative and Thematic Dimension]. *Ukrainian Musicology*, 45, 149–162. <https://doi.org/10.31318/0130-5298.2019.0.45.190059> [in Ukrainian].
- Lastovetska-Solanska, Z. M., & Lastovetska, L. V. (2019). Ukrainski zhnyvarski pisni u fokusi zatsikavlen doslidnykiv ta kompozytoriv [Ukrainian Arvest Songs as a Focus of Attention of Researchers and Composers]. *Bulletin of KNUKIM. Series in Arts*, 41, 120–126. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.41.2019.188662> [in Ukrainian].
- Lastovetskyi, M. (2005). Vstupne slovo [An Introductory Word]. In *Vybrani vokalni ta instrumentalni nomery z muzyky do dramy "Malvy" ("Ianychary") za Romanom Ivanychukom* [Selected Vocal and Instrumental Numbers from the Music for the Drama "Malva" ("Janissaries") by Roman Ivanychuk] (pp. 3–5). Kolo [in Ukrainian].
- Lastovetskyi, M. (2006). *Pisnia pro Chornovola: Kantata dlia solistiv, zhinochoho khoru ta kapely bandurystiv* [Song about Chornovol: Cantata for Soloists, Women's Choir and Bandurists' Band] (L. Lastovetska, Ed.). Vymir [in Ukrainian].
- Lastovetskyi, M. (2013). *Haivky. Strunno-smychkova kamerna miniatiura* [Hayivka String and Bow Chamber Miniature] (A. Slavych, Ed.). Posvit [in Ukrainian].
- Lastovetskyi, M. (2015). *Zhnyvarski pisni: Ukrainski narodni pisni v opratsiuvanni dlia mishanoho khoru bez suprovodu* [Harvest Songs: Ukrainian Folk Songs Performed for Unaccompanied Mixed Choir] (L. Lastovetska, Ed.). Kolo [in Ukrainian].
- Lastovetskyi, M. (2016). *Melodii smutku i nadii: Tsykl pies dlia zhinochoho khoru bez suprovodu na slova Lesi Ukrainky* [Melodies of Sadness and Hope: A Cycle of Pieces for Unaccompanied Women's Choir to the Words of Lesya Ukrainka] (L. Lastovetska, Ed.). Posvit [in Ukrainian].
- Lastovetskyi, M. (2017). *Ne zabud yunykh dniv: Khory na virshi I. Franka* [Do not Forget the Young Days: Choirs on the Poems of I. Franko] (Synkevych, Ed.). Posvit [in Ukrainian].
- Lastovetskyi, M. (2018). *Contra spem spero! Zhinochi khory bez suprovodu na slova Lesi Ukrainky* [Contra Spem Spero! Unaccompanied Women's Choirs to the Words of Lesya Ukrainka] (L. Lastovetska, Ed.). Posvit [in Ukrainian].
- Lastovetskyi, M. (2019). *Zhnyvarski pisni: Dlia zhinochoho khoru bez suprovodu* [Harvest Songs: For an Unaccompanied Female Choir] (L. Lastovetska, Ed.; Notebook 2). Posvit [in Ukrainian].
- Lastovetskyi, M. (2020). *Poetyka. Mishani khory bez suprovodu na slova Maksyma Rylskoho* [Poetics. Mixed Unaccompanied Choirs to the Words of Maksym Rylskyi] (L. Lastovetska, Ed.). Posvit [in Ukrainian].
- Lastovetskyi, M. (2021a). *Povernennia Drohobycha. Kantata dlia solistiv, khoru ta symfonichnogo orkestru na slova Yurii Drohobycha, Fedora Malyskoho, Romana Pastukha, Mykoly Lastovetskoho* [Return of Drohobych. Cantata for Soloists, Choir and Symphony Orchestra to the Words of Yuriy Drohobych, Fyodor Malysky, Roman Pastukh, Mykola Lastovetsky] [Score] (L. Lastovetska, Comp.). Posvit [in Ukrainian].

Lastovetskyi, M. (2021b). *Psalmy Davyda. Kantata dlia solistiv, mishanoho i dytiachoho khoriv ta symfonichnoho orkestru* [Psalms of David. Cantata for Soloists, Mixed and Children's Choirs and Symphony Orchestra] [Score] (L. Lastovetska, Ed.). Posvit [in Ukrainian].

Martyniv, L. I. (2019). *Etapy profesionalizatsii muzychnoho zhyttia Drohobychchyny* [Stages of Professionalization

of the Musical Life of Drohobychchyna] [PhD Dissertation, Lviv National Music Academy named after Mykola Lysenko] [in Ukrainian].

Mazepa, L. (2001). *Storinky muzychnoho mynuloho Lvova (z neopublikovano)* [Pages of the Musical past of Lviv (from the Unpublished)]. Spolom [in Ukrainian].

THE WORK OF THE COMPOSER MYKOLA LASTOVETSKYI IN THE CONTEXT OF THE MUSICAL LIFE OF THE CITY OF DROHOBYCH

Zoriana Lastovetska-Solanska

Mykola Lysenko Lviv National Academy of Music

Abstract

The purpose of the article is to study the creative work of the modern Ukrainian composer Mykola Lastovetskyi through the prism of the musical infrastructure of Drohobych town. *Research Methodology.* An analytical methodological principle was used in the analysis of specific examples of socio and cultural inspirations and artistic needs of Drohobych residents. *Results.* It is emphasised that in the town of Drohobych, Lviv region, there is a developed musical infrastructure, which began to form at the end of the 19th century, in accordance with the social, cultural and artistic needs of the inhabitants of the region. The city's modern musical infrastructure provides conditions for optimal implementation of performing, composing, educational, touring-concert, cultural-organizing, artistic-social, and sheet music publishing activities. The direct influence of the city's musical infrastructure on Mykola Lastovetskyi's creative work is noted. A significant part of the artist's works was written "by order" of Drohobych residents, which was of different nature: from personal, the community of the city (the cantata *Return of Drohobych* was written on the occasion of the opening of the monument to Yurii Drohobych; the cantata *Song about Chornovil* was timed to the opening of the monument to Viacheslav Chornovil), to religious (the cantata *Psalms of David* was created to the opening of the monument to the 2000th anniversary of the Nativity of Christ), and theatrical. In particular, three dedicated cantatas (*The Return of Drohobych*, *The Song of Chornovil*, *Psalms of David*), symphonic, choral, piano and chamber-instrumental compositions, music for the theater, multi-genre works on words of local poets. The city's active festival-competition movement led to the need to write a number of works for special performers (Iryna Lemekh, Yana Gordelianova (Vashchuk) and others). *The scientific novelty* is both the analytical perspective of the article and the application of the category of infrastructure to the musical work of a modern Ukrainian composer, in connection with regional artistic needs and social and cultural traditions of the Drohobych region.

Keywords: musical infrastructure; Drohobych; composer; Mykola Lastovetskyi; musical works; sociocultural needs

Інформація про автора

Зоряна Ластовецька-Соланська, кандидат мистецтвознавства, доцент, Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка, вул. Остапа Нижанківського, 5, Львів, Україна, 79000, ORCID iD: 0000-0002-6606-9831, e-mail: zoriana0705@gmail.com

Information about the author

Zoriana Lastovetska-Solanska, PhD in Art Studies, Associate Professor, Mykola Lysenko Lviv National Music Academy, 5 Ostap Nyzhankivsky St., Lviv, 79000, Ukraine, ORCID iD: 0000-0002-6606-9831, e-mail: zoriana0705@gmail.com

This is an open access journal, and all published articles are licensed under a Creative Commons Attribution 4.0.